

Amuletter och talismaner

- ett lärdomsbaserat utlåtande

Baserat på Shaykh Muhammad bin Salih al-Othaymins fatwa samt kompletterande källor

Inledning

Bruket att bära amuletter och talismaner är ett av de äldsta fenomenen i mänsklighetens historia och finns representerat i praktiskt taget alla kulturer och religioner. Inom islam har frågan om sådana föremål diskuterats ingående av lärda genom generationerna, och svaret är mer nyanserat än många tror – men också mer bestämt i sin kärna.

Shaykh Muhammad bin Salih al-Othaymin, en av 1900-talets mest framstående islamiska jurister och teologer, delar in frågan i två tydliga kategorier och ger ett utlåtande grundat i Koranen, Sunna och islamisk rättsprincip.

Vad är en amulett eller talisman?

På arabiska används orden **tamima** (تميمة) och **ruqya** i delvis överlappande betydelser, men tamima syftar specifikt på ett föremål som bärs på

kroppen i syfte att avvärja ont, attrahera lycka eller uppnå skydd. Historiskt bars dessa av både vuxna och barn, ofta runt halsen eller handleden.

Profeten ﷺ adresserade detta fenomen direkt:

"Den som bär en amulett - må Allah inte fullborda [sin välsignelse] för honom. Den som bär en snäcka - må Allah inte ge honom vila." (Musnad Ahmad, med god kedja)

Och i en annan hadith:

"Trolldom, amuletter och kärleksbesvärjelser är shirk." (Återgiven av Abū Dawūd och Ibn Majah)

Kategori 1 – Amuletter från Koranen

De lärdas oenighet

Shaykh al-Othaymin konstaterar att de lärda, i både tidiga och sena generationer, har varit oeniga om amuletter som innehåller koranverser. Denna oenighet är välkänd och äkta, och bör behandlas med respekt.

De som tillåter det argumenterar utifrån Koranens egen beskrivning av sig själv som en källa till helande och välsignelse. Allah den Upphöjde säger:

"Med Koranen uppenbarar Vi det som är läkedom och nåd för de troende, men för syndarnas del [påskyndar det] bara deras marsch mot undergången." (Surah al-Isra', 17:82)

"Detta är en välsignad Skrift som Vi har uppenbarat för dig, [Muhammad]." (Surah Sad, 38:29)

Utifrån dessa verser menade en del lärda, däribland några bland de tidiga generationerna (al-salaf), att bärandet av koranverser för skyddsändamål faller under Koranens välsignelse och därmed är tillåtet.

Bland dem som historiskt tillåtit detta nämns ‘Abdullah ibn ‘Amr ibn al-‘Ās, som enligt vissa återberättelser lät sina barn bära koranverser som skydd. Även **Imam Malik** ska enligt vissa återgivningar ha visat en viss tillåtelse för detta, men frågan är omstridd inom malikitisk rättsskola.

Det starkare förbudet

Shaykh al-Othaymin, liksom majoriteten av de samtida lärda, väljer dock det starkare utlåtandet: **att det inte är tillåtet att bära koranverser som amuletter**, och detta av flera skäl:

- 1. Ingen bekräftad praxis från Profeten ﷺ** Det finns ingen sahih hadith som bekräftar att Profeten ﷺ tillät eller uppmuntrade bärandet av koranverser som skyddsföremål. Den grundläggande principen i frågor om dyrkan och andliga medel är att man håller sig till det bekräftade.
- 2. Principen om att stänga vägen till det förbjudna (sadd al-dhara’i‘)** Om man tillåter koranverser som amuletter, öppnar man en dörr som är svår att stänga. Gränsen mellan Koranens ord och andra texter suddas lätt ut, och folket riskerar att glida mot det förbjudna utan att märka det.
- 3. Ovärdigt hanterande av Koranens ord** Bäraren av en koranvers-amulett bär den med sig till toaletten, under sömnen och i tillstånd av rituell orenhet. Detta är oförenligt med den vördnad som Allahs ord förtjänar.

Imam Ahmad ibn Hanbal – vars rättsskola al-Othaymin tillhör – är känd för att ha förbjudit bärandet av koranverser som amuletter, trots att han i andra frågor var välkänd för sin försiktighet med att uttala förbud.

Shaykh al-Othaymin specificerar vidare:

”Det är inte tillåtet att bära talismaner även om de kommer från den ädla Koranen. Det är heller inte tillåtet att lägga dem under en sjuklings kudde, att hänga dem på väggen eller något liknande. Åkallan och recitation får enbart göras direkt över den sjuke, på det sätt som Profeten ﷺ brukade göra.”

Kategori 2 – Amuletter från andra källor

Absolut förbud

Den andra kategorin – amuletter vars innehåll inte är från Koranen, eller vars innebörd är okänd – är förbjuden utan undantag och utan oenighet bland de lärda. Shaykh al-Othaymin är tydlig:

”Föremålet som bärs har sitt ursprung i något annat än den ädla Koranen och innebörden går inte att förstå. Detta är inte tillåtet under några omständigheter.”

Han nämner särskilt de amuletter med ”invävda bokstäver” och symboler som görs av vissa i syfte att de ska vara oläsliga – ett tecken, menar han, på att de innehåller det förbjudna.

Shirk – den stora faran

Den islamiska teologins allvarligaste varning gäller shirk – att sätta något vid sidan om Allah. Att tro att ett föremål i sig självt kan skydda, hela eller avvärja ont är en form av shirk, eftersom det tillskriver skapade ting en kraft som tillhör Allah ensam.

Profeten ﷺ sade:

”Den som hänger upp en amulett har begått shirk.” (Musnad Ahmad, Sahih al-Jami‘)

Ibn Mas‘ūd – en av Profetens ﷺ närmaste följeslagare – berättades ha sett sin hustru bära en tråd runt halsen i terapeutiskt syfte. Han slet av den och sade:

”Familjen till Ibn Mas‘ūd är fri från behov av shirk.” (Återgiven av Ibn Abi Shaybah)

Shaykh al-Islam Ibn Taymiyyah skriver i *Majmū‘ al-Fatawa* att amuletter som innehåller okänt innehåll, djurnamn, planeters namn eller symboler utan koranisk grund är en form av trolldom (sihr) och absolut förbjudna. Han tillägger att detta är en av de vägar genom vilka djävulen leder människor bort från tawhid.

Det rätta alternativet – Koranisk ruqya och dhikr

Islam lämnar inte den troende utan andligt skydd. Det tillåtna och rekommenderade skyddet är:

1. Recitation direkt över den sjuke

Profeten ﷺ reciterade *al-Mu‘awwidhatayn* (surah al-Falaq och surah al-Nas) och blåste över den sjuke. ‘Ā’isha berättar:

”När Profeten ﷺ var sjuk reciterade han al-Mu‘awwidhatayn och blåste över sin kropp och strök med sina händer.” (Sahih al-Bukhari)

2. Morgon- och kvällsdhikr

Att recitera *Āyat al-Kursi* (2:255) varje morgon och kväll, liksom de tre sista surorna, är ett bekräftat skydd:

”Allah – ingen gud finns utom Han, den Evigt Levande, den Självtändige...” (Surah al-Baqarah, 2:255)

Profeten ﷺ sade:

”Den som reciterar Āyat al-Kursi efter varje obligatorisk bön – inget hindrar honom från att gå in i paradiset utom döden.” (al-Nasa’i, Sahih al-Jami‘)

3. Du‘a’ för skydd

”Bismi-llahi alladhi la yadurru ma‘a ismihi shay’un fi-l-ardi wa la fi-s-sama’i wa huwa al-sami‘u al-‘alim” ”I Allahs namn, i vars namn inget kan skada, varken på jorden eller i himlen, och Han är den Hörande, den Vetande.” (Abū Dawūd, Tirmidhi – sahih)

Avslutande reflektion

Frågan om amuletter är i sin kärna en fråga om **tawhid** – om var man söker skydd och hjälp. Allah den Upphöjde säger:

”Säg: Ingenting skall drabba oss utom vad Allah har bestämt för oss. Han är vår beskyddare. Må de troende sätta sin lit till Allah.”
(Surah al-Tawbah, 9:51)

Det islamiska svaret på rädsla, sjukdom och osäkerhet är inte ett föremål runt halsen – det är ett hjärta som är förankrat i Allah, en tunga som ständigt nämner Hans namn och en tro på att Han ensam är den som skyddar och bevarar.

”Och Allah vet bäst.” – Shaykh Muhammad bin Salih al-Othaymin

Källor: Muhammad bin Salih al-Othaymin i Fahd bin Nasir bin Ibrahim al-Sulaiman (1424), Fatawa Arkan al-Islam, vol. 1. Kompletterande källor: Sahih al-Bukhari, Sahih Muslim, Musnad Ahmad, Majmū‘ al-Fatawa (Ibn Taymiyyah), Koranens budskap (övers. Bernström, 1421).